

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

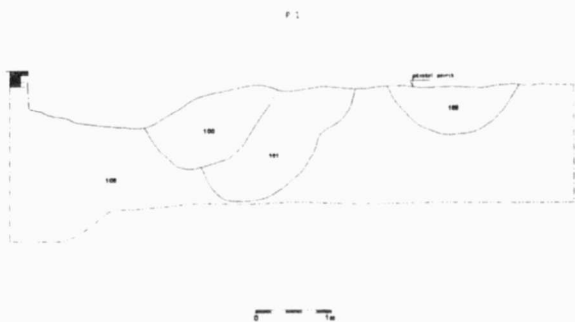
Obr. 46. Velké Meziříčí. Výzkumy společnosti Archaia Brno, o.p.s., v roce 2002 (kroužky).
Velké Meziříčí, Rettungsgrabungen im Jahr 2002.

V době pozdějších sporů a válek o dědictví zemí Koruny české mezi Jiřím z Poděbrad a Matyášem Korvínem bylo Velké Meziříčí roku 1450 vypáleno a roku 1468 znovu vydrancováno uherským vojskem krále Matyáše. Největší rozkvět pak zaznamenalo město v 16. století. Rozvoj zastavila třicetiletá válka. Během ní bylo Meziříčí osmkrát vyloupeno (Pišín 1975).

Velké Meziříčí leží v jednom z hlubokých údolí zvlněného reliéfu Velkomeziříčské kotliny. Na severu lemují město táhlé vrchy dosahující vesměs 500 m n. m. Na jižním okraji Velkomeziříčské kotliny je pásmo vrchů o něco nižší. Geologické složení je obdobné jako složení celé Českomoravské vysočiny. Krystalické břidlice, z nichž zde převládá rula, jsou na Velkomeziříčsku prostoupeny masivy žul a jiných hlubinných vyvřelin. Půdy jsou tu většinou hnědozemní, z nichž převládají půdy písčito-hlinité. Často se vyskytují i hnědozemní půdy podzolovité a horské podzoly. Velké Meziříčí se nachází v povodí Oslavy. Řeka Oslava protéká přímo městem a na jeho území přibírá zprava přítok Balinku, zleva Radslavíčku (Pišín 1975).

Vzhledem k pozdnímu oznámení výkopových prací se archeologický výzkum omezil v podstatě jen na dokumentaci vzniklých profilů. Stavební jáma už totiž byla snížena na cíleovou úroveň, která zasahovala poměrně hluboko do geologického podloží.

Archeologické situace byly zaregistrovány pouze na profilu P1. Šlo o výplně tří jam. Jáma s výplní s.j. 0103 pocházela ze 17./18. století, s výplní s.j. 0100 náležela 15./16. století a porušila navíc další jámu s výplní s.j. 0101, která ovšem neposkytla datační materiál. Prvotní účel jam není zcela jasný, byly však následně využity k deponování sídlištního rumu. V případě s.j. 0100 a 0103 šlo z velké části o stavební

Obr. 47. Velké Meziříčí – Hornoměstská 420. Profil P1.
Velké Meziříčí – Hornoměstská Str. 420. Schnitt P1.

materiál ze shořelých dřevohliněných staveb, jejichž přítomnost je tím pádem na předmětné parcele nutné předpokládat. Pravděpodobně asi byly zničeny předčasným výkopem stavební jámy, společně s případnými dalšími archeologickými situacemi. Dokumentované jámy byly zahroubeny do podloží (s.j. 0102) a překryty vrstvou recentní navázky (s.j. 0104).

Archeologický výzkum, ač provedený v podstatě po vytěžení vlastní stavební jámy, jednoznačně prokázal v daném prostoru přítomnost archeologických situací souvisejících s výše jmenovaným historickým předměstím Velkého Meziříčí. Je tedy do budoucna nutné u případných dalších zemních zásahů na předmětné lokalitě a jejím okolí vyžadovat regulérní předstihový archeologický výzkum formou plošného odkryvu (Zůbek 2002).

Antonín Zůbek, Archaia Brno, o.p.s.

Literatura:

- Pišín, L. 1975: Velké Meziříčí. Historie a současnost. Velké Meziříčí.
Zůbek, A. 2002: Velké Meziříčí. Hornoměstská 420 (Stavba „Pizzeria – bowling“. Nálezová zpráva č. 45/02 uložená v archivu Archaia Brno, o.p.s.

Resumé

Velké Meziříčí (Bez. Ždár nad Sázavou), Hornoměstská Str. 420. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ MEZIŘÍČÍ (okr. Ždár nad Sázavou)

Ulice Podhradí. Novověk. Sídlištní aktivity. Záchraný výzkum.

Archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rekonstrukce ulice Podhradí“ ve Velkém Meziříčí, realizovanou Městem Velké Meziříčí. Terénní část výzkumu proběhla dne 24. července 2002.

Vzhledem k charakteru zemních prací a jeho rozsahu probíhal terénní výzkum formou dohledu nad hloubením nové kanalizační přípojky.

Archeologické podloží zde zastupovaly říční písčito-jílovité sedimenty. Půdní typ zde představuje písčité jílovitá hlína. Následuje pak cca 0,50 m mocné souvrství novověkých antropogenních vrstev, pokryté recentním povrchem ulice. Dokladem staršího osídlení lokality byly fragmenty pozdně středově-

ké keramiky, druhotně umístěné v recentních terénních polohách (Kováčik 2002).

Peter Kováčik, *Archäia Brno, a.p.s.*

Literatura:

Kováčik, P. 2002: Zpráva o záchranném archeologickém výzkumu při stavbě „Rekonstrukce ulice Podhradí“ ve Velkém Meziříčí. Nálezová zpráva č. 31/02 uložená v archivu *Archäia Brno o.p.s.*

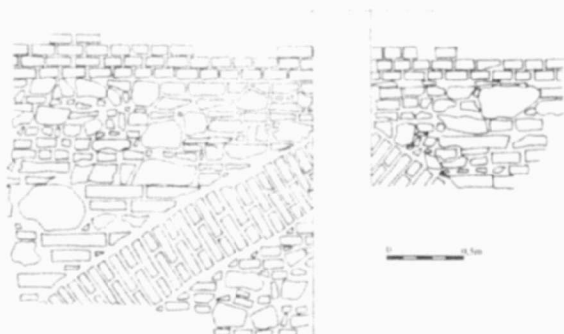
Resumé

Velké Meziříčí (Bez. Ždár nad Sázavou). Podhradí Str. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

Intravilán, zámek. Novověk. Záchranný výzkum.

V srpnu 2002 provedlo Muzeum Vyškovska záchranný výzkum při rekonstrukci vodovodního potrubí v prostoru vyškovského zámku. Práce probíhaly v jihozápadní barokní přístavbě, kde se při odkrývání dlažby vyrýsovalo pod podlahou cihlové zdivo. Byly otevřeny dvě menší sondy mající zjistit hloubku a charakter zdiva. Zásyp sond tvořila suť s množstvím zlomků cihel a kamenů a s ojedinělými nálezy zvířecích kostí a keramiky, která umožnila jen rámcové datování do novověku. Sondy odkryly zeď, která probíhala téměř středem barokní přístavby v její delší ose. Cihlové zdivo (š. 60 cm) tvořené třemi řadami cihel nasedalo v hloubce 50 cm od povrchu na 80 cm široké, základové zdivo tvořené cihlami, jejich zlomky a velkými i malými kameny spojovanými maltou. V hmotě tohoto zdiva byl identifikován šikmý cihlový pás (patrně vynášecí pás) široký 25 cm. Sonda I dosáhla hloubky 2 m, poté byly výkopové práce z technických důvodů ukončeny. Sonda II zjistila stejný charakter zdiva a pokračování šikmého pásu a byla ukončena v hloubce 1 m. Hloubka kameno-cihlového zdiva

Obr. 49. Vyškov – zámek. Profil novověké zdi.
Vyškov – Schloß. Profil einer neuzeitlichen Wand.

ani základová spára nebyly zjištěny. Další zeď byla zjištěna pod stávající přičkou přepažující objekt. Jednalo se opět o cihlové a pod ním kameno-cihlové zdivo napojující se kolmo na hlavní, výše popsanou zeď. Obě tyto zdi patrně souvisí s barokními či pozdějšími úpravami objektu.

V prosinci 2002 pak protнула nádvoří zámku rýha pro plynovodní přípojku, která probíhala od jižního rohu hřiště přes nádvoří k vnějšímu, severovýchodnímu křídlu zámku. Vedla ve vzdálenosti cca 50 m od průčelí vnitřního traktu, tedy přibližně v místech starého, dnes již zbouraného traktu původního gotického hradu. Přibližně ve středu nádvoří výkop obnažil líc kamenného zdiva v délce 6 m. Zeď byla tvořena velkými kameny spojovanými maltou a omítnuta, z jejího okolí pocházejí zlomky převážně novověké keramiky a zbytky kachlových kamen z 18. či 19. stol. Ve vzdálenosti 7 m od hrany této zdi směrem k severovýchodnímu křídlu zámku sonda prořala dvě cihlové zdi široké 30 cm a vzdálené od sebe 1,5 m. Ze zásypu pochází opět novověká keramiky. V těchto místech byly staršími výzkumy odkryty základy dvojité středověké vstupní brány, která byla ve spodní části vysoké hranolové věže. Jižní část hradu, včetně brány, již zanikla, ale známe je z vedut a situačního plánu ještě z počátku 18. stol. Některé z budov vzaly za své při požáru v r. 1753, většina starého křídla pak byla zbourána počátkem 19. stol. Zdivo odkryté v r. 2002 nepochybně souvisí s touto částí hradu, resp. s jeho novověkými stavebními úpravami.

Zuzana Baarová, *Muzeum Vyškovska*

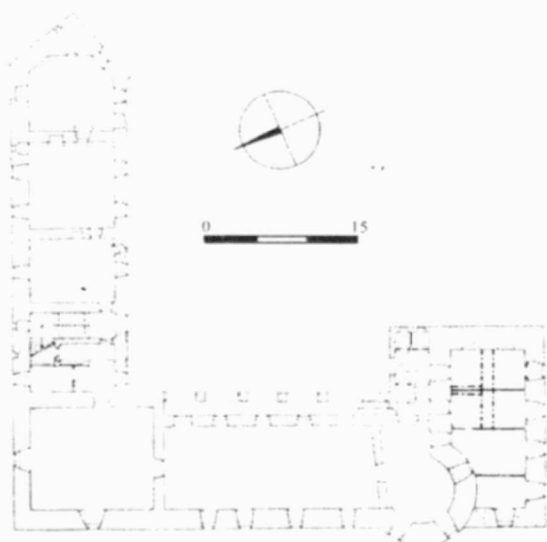
Resumé

Vyškov (Bez. Vyškov), Intravillan der Gemeinde, Schloss. Neuzeit. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Areál kláštera Louka. Novověk. Klášter. Záchranný výzkum.

V rámci rekonstrukce suterénních a sklepních prostor Znovínu Znojmo, a. s., v jižním křídle kláštera se podařilo odkrýt půdorys technického zařízení (18. století) s řadou odvodňovacích kanálů. Zdokumentován byl i početný výskyt starších stavebních článků (gotika, renesance), které byly využity jako kamenivo ve zdech suterénu barokního konventu.

Obr. 48. Vyškov – zámek. Čerchovaně průběh novověkého zdiva.

Vyškov – Schloß. Strichpunktíert ist der Verlauf des neuzeitlichen Mauerwerks bezeichnet.